

KÖNYVESPOLC

Várkonyi Zsolt:
VÁRKONYI KÁROLY ÉLETTÖRTÉNETE
magánkiadás, Debrecen, 2007, 112 oldal

Keménykötésű, szépen megformált könyv idézi mostantól *Várkonyi Károly* (1913-2001) grafikus és festőművész emlékét. A művész fia, *Várkonyi Zsolt* érdeme, hogy a XX. századi magyar kisgrafika jeles egyéniségének élettörténetét, munkásságát az utókor számára megörökítette.

Annyira olvasmányos a kötet, hogy nehéz volt letenni, míg végig nem olvastuk. Pedig szinte tipikus élettörténetről szól. Ebben a kis országban sokunknak folyt a sora eképpen: Boldog békeévek-háború-katonaság-hadifogság vagy gulág – igazolás-mellőztetések vagyon, származás vagy meggyőződés miatt – végül viszonylagos nyugalom az „épülő szocializmus” idején. *Várkonyi Károly* életútja is befér ebbe a sablonba, azonban színes egyénisége, kedélye, alkotásainak sajátos íze, barátai és tisztelői körében kivított népszerűsége révén túlnő ezen a kereten. Fia írása alapján rendkívüli egyéniségét jobban megismertük, olyan alkotót, akinek életében a család és a szakma szeretete a művészet iránti odaadással párosult.

Elevenné tette az olvasmányt a kötetben találóan, mindig a megfelelő helyen közölt fényképek, grafikák, idézetek bőséges sora. Azzal is emberközölsébe hozta a szerző a művészt, hogy nem igyekezett idealizálni, nem hallgatta el tévedéseit, megbántottságát, kudarcait sem. Szülővárosának iránta megnyilvánult közömbössége is oldódni látszik, hiszen éppen e sorok írása idején rendezték meg a Tudományegyetemen emlékkiállítását. A hazai elismerés fényesebbé teszi a művész külföldön elért sikereit, megbecsültségét.

Várkonyi Zsolt hiteles képet közölt művében a művészről, ezt bizonyíthatják e sorok írójával egybehangzóan mindazok, akik a hajdani kisgrafikai találkozók, személyes együttléteken társaságát élvezhették, humorának, színes egyéniségének tanúi lehettek. Amikor pedig már ezek a tanúk is kipenderülnek ebből a világból, alkotásai világszerte a gyűjtők mappáiban hirdetik Debrecen grafikusának emlékét.

Soós Imre

Enzo Pellai:
EX LIBRIS NELL'EUROPA DEL XX SECOLO
Kiállítási katalógus, 2006, 78 old.
CREMONABOOKS kiadása

A világhírű mesterhegedűk egykori készítési helyén, az olaszországi Cremonában rendezték meg 2006 októberében azt a kisgrafikai kiállítást, melynek színpompás katalógusát most ismertetjük. A XX. század exlibrisművészetét bemutató tárlat helyszíne a városi múzeum volt, megrendezése és a katalógus összeállítása az olasz exlibris-egyesületet képviselő *Enzo Pellai* érdeme.

A kiadványban 259 ex libris felsorolása található. Ezek időrendben, részben országonként, részben témánként csoportosítva szerepeltek a kiállításon és a katalógusban. Közülük mintegy 100 művet eredeti színeiben is reprodukáltak. Egy-egy ország kisgrafika-művészetének rövid méltatása olvasható az olasz, osztrák, német, orosz, litván és cseh könyvjegyekről

szóló fejezetekben. Ugyanilyen fejezet szól a két világháború idejéről, az orosz szocialista realizmusról, a turizmus megszületéséről, az orvosi ex librisekről stb. A magyar polgári művészetéről szólva áttekintik az ország XX. századi történetét, *Vadász Endrétől* két hidegtű lapot, *Bordás Ferenctől* egy linómetszet képét is közölve. Rajtuk kívül e fejezetcím alatt szerepel még *Révész Kornél* és *Gara Arnold* egy-egy lapjának említése. Egyéb fejezetekben találjuk *Andruskó Károly*, *Drahos István*, *Gáborjáni Szabó Kálmán* és *Piller Attila* nevének és művének említését. A XX. század szellemiségét meghatározó személyekkel kapcsolatos fejezetekben közlik *Vén Zoltán* rézmetszetét, mely René Magritte emlékére készült.

Az első világháborúról szóló fejezetnek figyelemre méltó magyar vonatkozása van. Megtudja ebből az olvasó, hogy annak idején a Doberdó körüli harcokban a kisgrafika két neves képviselője is részt vett: A magyar *Drahos István* grafikus és a

Drahos István fametszete, X2

neves olasz gyűjtő, Gianni Mantero. Később kedélyes baráti beszélgetésben idézték fel ennek emlékét, mikoris egymással szemben álltak – két különböző frontszakaszon.

Soós Imre

A TENGER – EX LIBRIS EN

A barcelónai Tenger Múzeum kiállítási katalógusa
Barcelóna, 2007. 32 oldal

A Spanyolországban, katalán földön levő MUSEU MARITIM nagyszabású kiállítást rendezett a tenger életét ábrázoló könyvjegyekből. A 2007. január és február hónapjaiban látható volt tárlat neves európai gyűjtők anyagából jött létre. Az izléses kiállítású, katalán nyelven íródott katalógus közöttük említi néhai honfitársunk, *dr. Katona Gábor* nevét, akiről tudjuk, hogy számos vitorlášajós, tengeri témájú lappal rendelkezett.

A tárlat valamennyi lapját – témánként csoportosítva – képpel is szerepelteti a kiadvány. Így egymás mellett láthatók a történelmi vitorlášajókat, a kisebb csónakokat, világítótoronyokat ábrázoló lapok, de több oldalon át szerepelnek a katalógusban a tenger mitológiáját, a viharos tengert, a görög vagy japán hajóséleletet megjelenítő könyvjegyek is. Az európai országokat szinte kivétel nélkül képviselő, 85 darabos mezőnyben a magyar kisgrafikát *Nagy Árpád Dániel*, *Rátkai György* és *Vén Zoltán* egy-egy lapja képviseli, a magyar kisgrafika egykori jó hírnevéhez méltóan. A nem mindennapi kiállítás rendezője *Dr. Gian Carlo Torre* és *Victor Oliva* volt.

Soós Imre

Elkészült „Ártó” újabb mappája

2006/2. számunkban ismertettük azt a 32 lapot tartalmazó kisgrafikai mappát, mely az építészeti stílusokról szól és a római kortól a szecesszióig terjedő időszak magyar alkotásairól tartalmaz válogatást. Az ismertetésben visszatekintettünk a kiadvány mecénásai: *Pesti László* és *Tarjányi Ferenc* gyűjtőpáros korábbi években megjelentetett kisgrafikai sorozataira is. Most e sorozat újabb állomásáról, a két részre tervezett ÉPÜLETEK-STÍLUSOK befejező részének, a XX. századi alkotásokról szóló anyag megjelenéséről adunk hírt.

2007. első szerdáján a KBK szokásos összejövetelét az Illés utcai Fűvészkert előadótermében tartotta meg, ahol a falakon *Kerékgyártó László* teljes kisgrafikai életművének kiállítása várta az érkezőket. (A címben szereplő „Ártó” álnév alatt ő rejtőzik! Így rövidíti le nevét a művész sok száz lapjának aláírásakor.) Ezúttal nemcsak a korábbi linómetszet exlibriseinek gazdag termése volt látható, hanem most már mindkét építészeti sorozata is. Ez utóbbiak – úttörőként napjaink kisgrafika-művészetében – számítógépes technikával készültek. Ennek nemzetközi jelzése CAD.

A házigazda intézmény igazgatójának, dr. Orlóci Lászlónak képviselőjében Kiszely Péter köszöntötte a vendégeket, majd Pesti Lászlótól minden résztvevő megkapta az új mappa egy-egy példányát. Ugyanakkor szíves szavakkal mondott köszönetet az alkotónak, valamint *Ürmös Péter* grafikuskészítőnek a mappa borítóján közölt alapos tanulmányáért. Az ezúttal 16 kisgrafikai lapot tartalmazó mappa Kós Károly zebegényi szecessziós templomától az új Nemzeti Színházig terjedő időről ad áttekintést. Gratulálunk a közreműködőknek, akik az új technika lehetőségeit ilyen hasznos ismeretek közlésére is felhasználták.

Soós Imre

Csibye Mihály: Béke. Linómetszet, X3

SUMMARY

Mária Lelkes: Time Travel Starting from Tihany (In memory of the poet Gáspár Nagy)

The friendship between Róbert König, graphic artist and Gáspár Nagy, poet produced a publication of high standard entitled "A Cross on Waves of Waters" containing poetry and graphics.

Antal Arató: Last Farewell to László Pittmann

The article presents the significant events of the life of the collector based at Szombathely who passed away in autumn, 2006.

Exhibition of the Works of Zoltán Vén at Gallery IX, Budapest

Ernő P. Szabó in his opening speech excerpted here appreciates the characteristic features of the graphical works exhibited.

Imre Soós: A Dialogue on Graphics Concerning 100 EURO Banknote

The author analyzes one of the graphical prints of Zoltán Vén and the ways the artist has drawn upon elements of tradition for creating a present-day concept of reality.

Memorial Exhibition of Károly Várkonyi's Art

The municipality of Debrecen paid tribute to the memory of Károly Várkonyi, a noted native citizen, arranging an exhibition of his oeuvre.

Antal Arató: An overview of Magdolna Supka B.'s writings about small-sized graphical art

Mária Rácz: Finnish guests in town Szeged

In 2006 Leila and Juha Lehtiranta paid a visit to Szeged and were received by the local group of the Hungarian Bookplate Society (KBK). Their programme included visiting artist studios and sight-seeing in Szeged.

Leila Lehtiranta: The Finnish Ex-Libris Society has been Working for Sixty Years

The history and the actual events of the association are presented in the article.